

rv 176

Dienst Stedelijke Ontwikkeling

DSO/2004.2658

RIS 120560_041029

Den Haag, 5 oktober 2004

Aan de gemeenteraad

Voordracht tot aanwijzing van drie gemeentelijk beschermde stadsgezichten uit de wederopbouwperiode en uitbreiding van het beschermd stadsgezicht Zeeheldenkwartier.

Inleiding.

Het gemeentelijk monumentenbeleid is er mede op gericht om door middel van het aanwijzen van beschermde stadsgezichten de meest waardevolle buurten en wijken als cultureel erfgoed te behouden. Dit betekent overigens niet dat gesproken mag worden van een statische situatie. Doel van bescherming is immers geen bevrozing maar een geleide ontwikkeling waarbij in het altijd voortdurende transformatieproces behoud van de monumentale aspecten uitgangspunt is en deze waarden vroegtijdig en volwaardig meegewogen worden. Den Haag bezit veel en vaak hoogwaardige architectuur en stedenbouw waardoor forse drempels voor de selectie worden ingebouwd om juist die gebieden extra bescherming te geven die daadwerkelijk van boven gemiddelde betekenis zijn.

MIP Wederopbouw.

Met de brief aan de raadscommissie VBBS van 15 juni 1999 presenteerde de toenmalige wethouder VBBS het AProjectdocument Monumenten Inventarisatie Project (MIP) Wederopbouw 1945-1960" waarin de inhoud en werkwijze voor het totstandkomen van een dergelijke grootscheepse inventarisatie (vergelijkbaar met het in de jaren tachtig en negentig van de vorige eeuw gerealiseerde MIP Jongere Bouwkunst 1850-1940) nader werd uiteengezet. Medio 2001 werd de inventarisatie, bestaande uit een negental cultuurhistorische wijkanalyses en 100 geselecteerde en beschreven gebouwen, voltooid. Het MIP Wederopbouw is gericht op het verkrijgen van kennis over de cultuurhistorische waarden van deze periode. Met deze kennis is het onder meer mogelijk verantwoorde keuzen te maken voor beschermingsvoorstellen uit deze periode. Dit laatste heeft haar uitwerking gekregen in de notitie "Beschermingsbeleid voor de Wederopbouw (1945-1965)". Deze notitie is op 5 januari 2004 ter kennisname aangeboden aan de commissie voor Verkeer, Scheveningen en Ypenburg. De notitie gaf geen aanleiding voor aan- of opmerkingen. In de notitie wordt onder meer voorgesteld om de procedure in gang te zetten voor de aanwijzing van een drietal gemeentelijk te beschermen stadsgezichten.

Drie Wederopbouw wijken.

Voor gehele stadswijken werden door de gemeente in de periode 1945-1965 stedenbouwkundige plannen opgesteld waarbij thema's als Licht, lucht en groen, de wijkgedachte, rationalisatie en volkshuisvesting sleutelwoorden waren. Nieuwe wijzen van verkaveling deden hun intrede, zoals de strokenbouw en stempelverkaveling. Die stadsdelen die voor deze periode het meest typerend zijn en waarvan de stedenbouwkundige en architectonische kwaliteit het best is bewaard, komen in aanmerking voor bescherming. Een drietal gebieden blijkt aan de criteria te voldoen te weten: Mariahoeve, Vrederust-West (de Drevenbuurt) en de meest waardevolle bebouwingzone van de herbouw op basis van het wederopbouwplan Sportlaan-Zorgvliet van de hand van W.M. Dudok (zie bijlage 1). Van deze gebieden zijn toelichtingen vervaardigd, waarbij naast een omschrijving tevens de bijzondere waarden en motivatie voor plaatsing is opgenomen. De toelichtende omschrijvingen, alsmede kaartmateriaal met de exacte begrenzingen zijn als bijlage 3a, b en c meegezonden.

Zeeheldenkwartier.

Een bebouwingsstrook ten noordwesten van het smalle deel van de Laan van Meerdervoort, gelegen in een zone waar een aantal rijks- en gemeentelijke beschermde stadsgezichten elkaar raakt, blijkt bij juiste bestuuring van de officiële begrenzingen buiten de bescherming te liggen (zie bijlage 4). De strook grenst aan de rijksgezichten Centrum, Willemspark, Archipelbuurt, Zorgvliet, Duinoord en het gemeentelijke gezicht Zeeheldenkwartier. Deze stadsgezichten zijn in verschillende jaren aangewezen waardoor het kon gebeuren dat bij het trekken van grenzen voor één bepaald gebied er abusievelijk vanuit werd gegaan dat bepaalde delen al binnen de bescherming van een ander gebied lagen. Er zijn geen architectonisch-stedenbouwkundige of andere redenen geweest om deze strook eertijds bewust buiten het beschermende regime te houden. Er is ook nu geen aanleiding om deze zone blijvend buiten het aansluitende gebied van beschermde stadsgezichten te houden. De strook grenst direct aan de noordwestelijke rand van het Zeeheldenkwartier. Derhalve wordt voorgesteld om het reeds aangewezen gemeentelijk beschermd stadsgezicht Zeeheldenkwartier naar het noordwesten uit te breiden zodat de bewuste strook hierbinnen komt te liggen.

Rechtsgevolg gemeentelijk beschermd stadsgezicht.

De aanwijzing is er op gericht om de waardevolle karakteristieken binnen een gebied in stand te houden en te versterken. Het in de Monumentenverordening Den Haag voorgeschreven instrument daarvoor is het Abeschermend bestemmingsplan@. De in de toelichting op de aanwijzing gedefinieerde waarden kunnen door middel van een dergelijk bestemmingsplan beschermd worden. Aanwijzing van een stadsgezicht leidt niet tot individuele bescherming van de bebouwing. Het instrument Abeschermend bestemmingsplan@ laat dynamiek en transformatie met respect voor de waardevolle karakteristieken toe. Het bestemmingsplan richt zich op het aangewezen beschermde stadsgezicht zelf, ontwikkelingen buiten een dergelijk gezicht spelen hierbij geen rol. In aanvulling op dit instrument wordt ook het beleid inzake ABouwen en behouden in beschermde stadsgezichten@ op het betreffende stadsgezicht van toepassing. Dit in 1999 vastgestelde beleid behelst de gedifferentieerde inzet van het instrumentarium op basis van een gebieds- of straatgewijze ordening op grond van het cultuurhistorisch gehalte van de bebouwing. Bij deze ordening wordt onderscheid gemaakt in drie ordes, te weten in hoogwaardig straatensemble (eerste orde), beeldondersteunend straatensemble (tweede) en afwijkende stedenbouwkundige structuur (derde). Dit beleid stelt voor de eerste en tweede orde het behoud van het bestaande gevelbeeld centraal en geeft - in geval nieuwbouw noodzakelijk is - richting aan de verschijningsvorm van deze nieuwbouw. In een gebied/-straat van de derde orde worden de soms in een beschermd stadsgezicht voorkomende sterk getransformeerde delen bedoeld. Hier bestaat zonder bijzondere beperkende architectonische regels de vrijheid tot nieuwbouw, uiteraard wel passend binnen de bepalingen van het bestemmingsplan c.q. de stedenbouwkundige randvoorwaarden en binnen redelijke eisen van Welstand. Bij de verdere uitwerking zal na afronding van de aanwijzingsprocedure voor de betreffende gebieden ordekaarten worden vervaardigd aan de hand waarvan op termijn de bestemmingsplannen in conserverende zin zullen worden aangepast en het welstandstoezicht aangescherpt.

Consequenties voor toezicht en handhaving.

Voor de effectuering van het hiervoor beschreven beleid is geen extra capaciteit nodig voor toezicht en handhaving. De benodigde extra inspanning op dit terrein is van een zodanige omvang dat dit binnen de bestaande organisatie kan worden opgevangen.

Gezien het vorenstaande stellen wij u voor het volgende besluit te nemen:

De raad van de gemeente Den Haag,

Gezien het voorstel van burgemeester en wethouders,

Besluit:

op grond van artikel 14 van de monumentenverordening Den Haag de wederopbouwstrook langs de Sportlaan-Segbroeklaan, Mariahoeve en de Vrederust-West (de Drevenbuurt) aan te wijzen tot gemeentelijk beschermd stadsgezicht en het reeds aangewezen gemeentelijk beschermd stadsgezicht Zeeheldenkwartier uit te breiden.

Aldus besloten in de openbare raadsvergadering van

De griffier,

De voorzitter,

Burgemeester en wethouders van Den Haag.

De secretaris,
D.M.F. Jongen.

De burgemeester,
W.J. Deetman.